

# **DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH**

Katowice, dn. 29.09.2008r.

RKT-61-55/08/SB

## **DECYZJA Nr RKT-58/2008**

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939),  
- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** bezprawne działania E. K., A. G. przedsiębiorców prowadzących wspólnie działalność gospodarczą jako Centrum Innowacji Edukacyjnych i Integracyjnych s.c. w Zabrze, polegające na stosowaniu postanowienia wzorca umów, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.):

*„Zaleganie przez Opiekuna z comiesięcznym obowiązkiem wpłaty chesnego uprawnia Dyrektora do natychmiastowego rozwiązania przedmiotowej umowy, bez zachowania terminu wypowiedzenia.”*

**i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 1.07.2008r.**

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obciąża się E. K. i A. G. przedsiębiorców prowadzących wspólnie działalność gospodarczą jako Centrum Innowacji Edukacyjnych i Integracyjnych s.c., w Zabrze solidarnie kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tych przedsiębiorców solidarnie do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 30 zł (słownie złotych: trzydzieści).

### **Uzasadnienie**

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym) z urzędu przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające dotyczące badania wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na świadczeniu usług przedszkolnych na terenie województw opolskiego i śląskiego.

W dniu 17.04.2008r. postanowieniem nr 1 (Karta nr 2) w związku z ustaleniami dokonanymi w ramach powyższego badania wszczęte zostało z urzędu postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez E. K., A. G. przedsiębiorców prowadzących wspólnie działalność gospodarczą jako Centrum Innowacji Edukacyjnych i Integracyjnych s.c., w Zabrze (zwane dalej

przedsiębiorcami) bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, polegających na stosowaniu w umowach postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> ustawy z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.):

§ 2 pkt 3 Umowy o zobowiązaniach wzajemnych *„Zaleganie przez Opiekuna z comiesięcznym obowiązkiem wpłaty czesnego uprawnia Dyrektora do natychmiastowego rozwiązania przedmiotowej umowy, bez zachowania terminu wypowiedzenia.”*

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie powyższej praktyki przedsiębiorcy pismem z dnia 30.04.2008r. wyjaśnili co następuje (Karta nr 3). Zakwestionowane postanowienie nigdy nie było zastosowane w praktyce. W przypadku wystąpienia zaległości Dyrektor upomina słownie Rodziców lub Prawnych Opiekunów o konieczności uregulowania zaległej opłaty. Kolejną czynnością było pisemne wezwanie do zapłaty, a następnie wezwanie przedsądowe. W przypadku dużych zaległości proponowano Rodzicom lub Prawnym Opiekunom rozłożenie jej na raty. Nigdy nie zastosowano natychmiastowego rozwiązania umowy o zobowiązaniach wzajemnych. Ww. zapis jest skutkiem tego, że w skład czesnego wchodzi m.in. opłata za posiłki i koszty z tym związane. Bez względu na to czy rodzic dokona wpłaty za przedszkole, czy też nie, dziecko otrzymuje w przedszkolu zamówione posiłki oraz bierze udział we wszystkich zajęciach. W kolejnym piśmie z dnia 2.07.2008r. przedsiębiorcy poinformowali, iż dokonali zmiany treści zakwestionowanego postanowienia. Zadeklarowali, iż nowe umowy będą zawierane od dnia 01.07.2008r. Natomiast zakwestionowane umowy były zawierane na czas do 30.06.2008r. i z dniem 1.07.2008r. przestały obowiązywać (Karta nr 35).

#### **Organ antymonopolowy ustalił, co następuje:**

W trakcie postępowania, organ antymonopolowy ustalił, że przedsiębiorcy prowadzą działalność polegającą m.in. na prowadzeniu przedszkola niepublicznego na podstawie wpisów do ewidencji do działalności gospodarczej (Karta nr 71).

Umowy w sprawie korzystania z usług przedszkola zawierają postanowienia o treści:

§ 2 pkt 3 Umowy o zobowiązaniach wzajemnych *„Zaleganie przez Opiekuna z comiesięcznym obowiązkiem wpłaty czesnego uprawnia Dyrektora do natychmiastowego rozwiązania przedmiotowej umowy, bez zachowania terminu wypowiedzenia.”* (Karta nr 57).

W trakcie postępowania przedsiębiorca zmienił treść wzorca umowy, w oparciu o które zawiera umowy z konsumentami. Nowy wzorzec umowy zawiera postanowienie:

&2.3 *„Zaleganie przez Opiekuna z comiesięcznym obowiązkiem wpłaty czesnego uprawnia Dyrektora do rozwiązania przedmiotowej umowy z zachowaniem dwutygodniowego terminu wypowiedzenia.”* (Karty nr 52).

#### **W toku niniejszego postępowania organ antymonopolowy zważył, co następuje:**

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 24 ust. 2 i 3 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej, nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W

przypadku określonym w ust. 1 Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Przedsiębiorcom postawiono zarzut stosowania postanowień wzorców umownych, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> § 2 K.p.c. Wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479<sup>36</sup> – 479<sup>45</sup> K.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479<sup>43</sup> K.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> § 2 K.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w ww. rejestrze, jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479<sup>43</sup> K.p.c.) spełnia ona funkcję podobną do przepisów prawa. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame.

Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne

osoby. Sąd orzekając co do postanowienia, iż jest to niedozwolone postanowienie umowne stwierdza, iż kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, równocześnie rażąco naruszając jego interesy. Zgodnie z art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. przez niedozwolone postanowienie umowne uważa się postanowienie umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, które kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można stwierdzić, iż praktyki polegające na zamieszczaniu w zawieranych umowach, postanowień, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych są bezprawne i naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Powyższe zostało potwierdzone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. (sygn. akt III SZP 3/06) oraz wyroku SOKiK z dnia 25. 05. 2005r. (sygn. akt XVII Ama 46/04).

Posługiwanie się w obrocie konsumenckim klauzulami uznanymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne i wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone postanowienia umowne jest zakazane prawem. „Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki o której mowa w art. 23 a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów (Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 02.12.2005r., (sygn. akt VI ACa 760/05). Podobne twierdzenie Sąd Apelacyjny zawarł we wcześniejszym wyroku, tj. w orzeczeniu z dnia 29.09.2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie przywołując stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 19.12. 2003r. III CZP 95/03 (OSNC 2005/2/25), wskazał, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479<sup>43</sup> K.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich”. Pomimo, iż powyżej przywołane wyroki zapadły pod rządami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r., to orzecznictwo to należy uznać za aktualne także w aktualnym stanie prawnym. Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007r. rozważana kwestia została uregulowana w analogiczny sposób, a zatem nie występują różnice, które nakazywałyby odejście od ustalonej linii orzecznictwa i w konsekwencji tego odmienną ocenę prawną badanego zagadnienia.

W zakresie punktu I sentencji decyzji oceniana praktyka dotyczy stosowania postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> K.p.c.:

§ 2 pkt 3 Umowy o zobowiązaniach wzajemnych *„Zaleganie przez Opiekuna z comiesięcznym obowiązkiem wpłaty czesnego uprawnia Dyrektora do natychmiastowego rozwiązania przedmiotowej umowy, bez zachowania terminu wypowiedzenia.”*

Kwestionowane postanowienie w pkt I sentencji oraz postanowienia poniżej przytoczone wpisane do rejestru, pomimo różnic w sformułowaniu treści, mają tożsamy charakter, a skutek ich stosowania jest identyczny.

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 27.02.2006r. sygn. akt XVII Amc 105/04 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 29.05.2006r. pod numerem 726, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Ekonomii i Informatyki w Krakowie.

*„Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów”*

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 27.03.2006r. sygn. akt XVII Amc 40/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień

umownych w dniu 20.06.2006r. pod numerem 754, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Katarzynie Rojkowskiej - „Leader School” w Radomiu.

*„Nieopłacenie zajęć w przedstawionych wyżej terminach powoduje skreślenie z listy uczestników bez zwrotu wpłaconej wcześniej kwoty”.*

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 24.08.2006r. sygn. akt XVII Amc 115/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 27.11.2006r. pod numerem 956, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie.

*„Bezskuteczny upływ terminu uiszczenia raty chesnego uznaje się za wyrażenie woli rezygnacji ze studiów, jeżeli zaległa rata nie została uiszczona w ciągu czternastu dni od dnia upływu terminu uiszczenia. Rezygnacja wywołuje skutek piętnastego dnia po upływie terminu uiszczenia raty”.*

W ww. wyroku Sąd uznał co następuje. „Postanowienia zakładające, iż brak raty opłaty za studia jest równoznaczne z rezygnacją ze studiów uznać należy za sprzeczne z art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. oraz art. 385<sup>3</sup> pkt 9 k.c. jako nadmiernie rygorystyczne i uprawniające pozwaną do zastosowania wobec konsumenta wprost tak dotkliwej sankcji za nieuiszczenie opłaty w terminie jaką jest skreślenie z listy studentów, niepoprzedzone wezwaniem do zapłaty. Założenie, iż brak opłaty uznaje się za wyrażenie woli rezygnacji ze studiów oznacza przyznanie szkole uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, poprzez przyjęcie, iż każde zaniechanie studenta w dokonaniu opłaty jest równoznaczne z wolą rezygnacji ze studiów.”

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 18.05.2006r. sygn. akt XVII Amc 64/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 5.07.2007r. pod numerem 1198, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Poliglota Sp. z o. o. z /s w Warszawie.

*„Słuchacz zobowiązany jest do opłacenia kursu w wyznaczonych przez Organizatora terminach. Nieopłacenie raty w wyznaczonym terminie powoduje skreślenie z listy uczestników kursu, utratę prawa do rabatu za kontynuację w przyszłości oraz naliczenie kary umownej w wysokości 0,5 % należnej kwoty za każdy dzień zwłoki”.*

„W ocenie Sądu pierwsze kwestionowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interesy. Nakłada ono na konsumenta, który nieopłacił w terminie kolejnej raty należności za kurs niewspółmierne do stopnia jego zawinienia sankcje w postaci skreślenia z listy uczestników kursu i jednocześnie obowiązek zapłaty kary umownej w wysokości 0,5% naliczonej kwoty za każdy dzień zwłoki. (...) Nałożenie jednak na słuchacza obowiązku zapłaty należnej kwoty powiększonej z każdym dniem o karę w wysokości 182,5% w skali roku z jednoczesnym skreśleniem z listy uczestników i utratą prawa do rabatów stawia konsumenta w szczególnie niekorzystnej sytuacji. (...) Wpłaty dokonywane są „z góry” przed rozpoczęciem kolejnych zajęć. Z wzorca nie wynika, że jest inaczej. Oznacza to, że konsument, który niedokonał opłaty w terminie nie tylko jest skreślony z listy uczestników bez uprzedniego wezwania, ale musi zapłacić za zajęcia, w których utracił już prawo uczestnictwa przy czym opłata jest powiększona o karę umowną zastrzeżoną w analizowanym postanowieniu. Takie ukształtowanie pozycji konsumenta należy uznać za szczególnie rażące naruszenie dobrych obyczajów. Podkreślenia wymaga, że pozwany niewłaściwie zinterpretował przepis art. 476 k.c. i wynikający z niego obowiązek przeprowadzenia dowodu, który w przypadku nie spełnienia świadczenia w terminie obciąża konsumenta a nie pozwanego. Do chwili, gdy konsument nie wykaże, że nie ponosi odpowiedzialności za uchybienie terminu pozwany może uważać, że pozostawał on w zwłoce i musi jedynie wykazać, iż zapłaty nie dokonano w terminie.”

Przedsiębiorcy przewidują sytuacje, w której umowa zostaje rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym bez obowiązku wcześniejszego wezwania konsumenta. Mając na uwadze, że

umowa o świadczenie usług przez przedszkole jest kontraktem wzajemnym, dokonanie ww. czynności bez uprzedniego wezwania konsumenta do spełnienia świadczenia jest sprzeczne z art. 491 k.c., który stanowi, że jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Przedmiotowe twierdzenie zostało potwierdzone wielokrotnie przez Sąd w powyżej przytoczonych orzeczeniach. Sąd stwierdził, iż skreślenie z listy korzystających z usług, niepoprzedzone wezwaniem do zapłaty należy uznać za nadmierne rygorystyczne i uprawniające przedsiębiorcę do zastosowania wobec konsumenta zbyt dotkliwej sankcji za nieuiszczenie opłaty w terminie, a tym samym za sprzeczne z art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. oraz art. 385<sup>3</sup> pkt 9 k.c.

Przedmiotowa praktyka dotyczyła konsekwencji, jakie wynikają dla konsumenta z niewywiązania się z zobowiązań terminowego wnoszenia opłat z tytułu korzystania z usług sprawowania opieki. Postanowienie uprawniało do rozwiązania umowy, gdy konsument nie dokonał płatności w określonym terminie, bez wcześniejszego wezwania do zapłaty. Ponieważ zakwestionowane postanowienia są ważne zarówno dla osób, które realizowały umowy, jak i dla osób, które będą korzystały z usług przedszkola, dlatego też zakwestionowane praktyki naruszały interesy konsumentów, którzy zawarli umowy, a także przyszłych potencjalnych klientów. Umowy mogą zawrzeć wszystkie osoby nią zainteresowane. Tym samym oferta korzystania z usług przedszkola niepublicznego skierowana jest do nieograniczonej grupy konsumentów.

W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008r. sygn. akt III SK 27/07 Sąd Najwyższy stwierdził co następuje. „Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowanie z art. 23a ust. 1 uokik „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”.

Biorąc pod uwagę przesłanki podane w powyższym uzasadnieniu stosowania praktyki, organ antymonopolowy stwierdził, że była ona bezprawna oraz naruszała interesy konsumentów.

W związku z faktem, że zaistniały łącznie obie przesłanki, tj. bezprawność działań oraz naruszenie interesów nieograniczonej grupy konsumentów, organ antymonopolowy uznał ocenianą praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W trakcie postępowania przedsiębiorca poinformował o zmianie treści postanowień wzorców w oparciu, o które są zawierane umowy z konsumentami. Ww. postanowienie przyjęło treść: *&2.3 „Zaleganie przez Opiekuna z comiesięcznym obowiązkiem wpłaty czesnego uprawnia Dyrektora do rozwiązania przedmiotowej umowy z zachowaniem dwutygodniowego terminu wypowiedzenia.”* (Karty nr 52).

Na podstawie zmienionej treści zakwestionowanego postanowienia, przedsiębiorcy w sytuacji nie dokonania przez konsumenta wpłaty opłat za 1 miesiąc nie mają już prawa rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym. Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone postanowienie wypowiedzenia umowy musi zostać dokonane po uprzednim wypowiedzeniu. Tym samym postanowienie nie wyłącza zastosowania przez przedsiębiorcę obowiązków określonych w art. 491 k.c. tj. wezwania konsumenta do zapłaty powstałych zaległości w dokonywaniu zapłaty przed wypowiedzeniem umowy. Dlatego też należało stwierdzić, iż zmiana treści umowy, spowodowała usunięcie naruszeń interesów konsumentów, które wynikały z zakwestionowanego postanowienia. Rozwiązanie umowy nie nastąpi w trybie natychmiastowym.

W trakcie przedmiotowego postępowania, przedsiębiorca przedstawił zmieniony wzorzec umowy, który obowiązuje od dnia 01.07.2008r. (Karty nr 35, 52). Nowy wzorzec umowy nie zawierał przytoczonego w punkcie I sentencji decyzji postanowienia. Dodatkowo istotne jest, iż

umowy zawierające zakwestionowane postanowienie przestały obowiązywać z dniem 30.06.2008r. (Karta nr 35)

W związku z powyższym za uzasadnione stało się uznanie na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy antymonopolowej, praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzenie zaniechania jej stosowania z dniem 1.07.2008r.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt I sentencji.

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy antymonopolowej, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Postępowanie przeciwko E. K. i A. G. przedsiębiorców prowadzących wspólnie działalność gospodarczą jako Centrum Innowacji Edukacyjnych i Integracyjnych s.c. w Zabrze w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zostało wszczęte z urzędu. Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania w punkcie I decyzji stwierdzone zostało naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej. Kosztami niniejszego postępowania dla organu antymonopolowego, są wydatki w wysokości 30 zł związane z korespondencją prowadzoną z przedsiębiorcami. W związku z powyższym organ antymonopolowy postanowił obciążyć przedsiębiorców solidarnie kosztami postępowania w wysokości 30 zł (słownie złotych: trzydzieści).

Wobec powyższego orzeka się jak w punkcie II sentencji decyzji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479<sup>28</sup> § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie II niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479<sup>28</sup> § 1 pkt 2 Kpc, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

DYREKTOR DELEGATURY  
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI  
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH  
Maciej Frągsztajn